

Letnia Szkoła Żywej Łaciny 2016

Schola Aestiva Latinitatis Vivae Posnaniensis MMXVI

Serdecznie zapraszamy na kolejną edycję *Letniej Szkoły Żywej Łaciny*,
która odbędzie się w dniach:

1 – 14 sierpnia 2016 roku

w Instytucie Filologii Klasycznej UAM, ul. Fredry 10 w Poznaniu.

Szkola ma charakter kursu językowego prowadzonego metodą konwersacyjną w sposób podobny do tego, w jaki uczy się języków współczesnych.

Nie zabraknie atrakcji takich jak: zwiedzanie Poznania z oprowadzaniem w języku łacińskim, aranżacja krótkiego przedstawienia, śpiewanie pieśni Horacego, Katullusa, Wergilego, Owidiusza oraz wielu współczesnych piosenek łacińskich (również szant) – w atmosferze zupełnie innej od tej znanej powszechnie z lekcji łaciny w szkole czy na uniwersytecie.

Zajęcia z łaciny będą odbywać się na 3 poziomach zaawansowania:

Tirones – grupa dla początkujących („od zera”)

Tirones provectores – grupa dla średniozaawansowanych

Veterani – grupa dla zaawansowanych

Zajęcia z greki natomiast będą prowadzone w dwóch grupach:

Tirones – dla początkujących („od zera”),

Veterani – dla zaawansowanych

Dodatkowo (1-7 sierpnia) odbędą się warsztaty o pisaniu łacińskiej poezji metrycznej.

W tym roku zajęcia poprowadzą m.in.

- **Martin Freundorfer** (Wiedeń) – zajęcia o pisaniu łacińskiej poezji metrycznej;
- **Michał Kabat** (*Polis – The Jerusalem Institute of Languages and Humanities*) – greka, grupa dla początkujących;
- **Cecilie Koch** – łacina, grupa dla zaawansowanych;
- **Christian Kupfer** – łacina, grupa dla średniozaawansowanych;
- **Paolo Pezzuolo** (*Scuola Normale Superiore di Pisa*) – łacina, grupa dla średniozaawansowanych; greka – grupa dla zaawansowanych;

Kursy skierowane są do wszystkich osób zainteresowanych językami klasycznymi: uczniów i ich nauczycieli, studentów, pracowników naukowych i dydaktycznych – słowem wszystkich sympatyków łaciny i greki, tak z Polski, jak i z zagranicy.

Celem kursu jest intensywna i – co najważniejsze – efektywna nauka języka łacińskiego i greckiego oraz zaprezentowanie wykorzystania metod konwersacyjnych w nauczaniu języków klasycznych.

Opłata za uczestnictwo w kursie to 100 zł (dla studentów UAM kurs jest bezpłatny).

Organizujemy nocleg w akademiku Jowita (ul. Zwierzyniecka 7), w cenie: 48,60 zł za pierwszą dobę, za kolejne 21,60 zł. Opłata za nocleg nie wchodzi w skład opłaty za uczestnictwo. Wyżywienie we własnym zakresie.

Wszelkie pytania oraz **zgłoszenia (do 10 lipca 2016 r.)** prosimy kierować na adres: marcin.loch@amu.edu.pl

Latinitati
Vivae
Provehendae
Associatio e.V.

Quid sit *Latinitas viva*?

Termin *żywa łacina* został wprowadzony do użytku na przełomie XIX i XX wieku; związany był początkowo z postulatem reformy metod dydaktycznych stosowanych w nauczaniu języka łacińskiego (chodziło o rezygnację ze stosowanej powszechnie od początków XIX wieku metody gramatyczno-tłumaczeniowej i powrotu do stosowanej wcześniej metody bezpośredniej czy konwersacyjnej). Już wtedy odczuwano wady i niską skuteczność metody gramatyczno-tłumaczeniowej przy ogromnym nakładzie pracy ze strony uczniów jak i nauczycieli. Ważnym powodem wywołania dyskusji na ten temat były wówczas reformy szkolnictwa przeprowadzane w poszczególnych krajach europejskich oraz plany znacznego uszczuplenia liczby godzin przeznaczonych na naukę języka łacińskiego (projekt tzw. *nauczania realnego*). Przewidywano, że metoda gramatyczno-tłumaczeniowa zaprojektowana u początków XIX wieku do programu nauczania realizowanego w przeciągu około 1400-2000 godzin lekcyjnych (w 8-letnich gimnazjach klasycznych), nie sprawdzi się, gdy liczba godzin zostanie zmniejszona o połowę (w gimnazjach realnych i humanistycznych).

Postulowano ogólne unowocześnienie metodyki nauczania języka łacińskiego, tj. ożywienie jej przez zastosowanie konwersacji i dostosowanie do standardów zaczynających obowiązywać już wówczas w dydaktyce języków nowożytnych. Z czasem jednak termin *żywa łacina* zaczął być wykorzystywany w odniesieniu do postulatów faktycznego ożywienia języka łacińskiego i powtórnego wprowadzenia go do powszechnej komunikacji (tak jak języka hebrajskiego). W obu tych wypadkach sformułowanie *żywa łacina* używane było jako hasło propagandowe, oksymoron mający zwrócić uwagę na kontrast między ówczesnym stanem metodyki nauczania języka łacińskiego oraz statusem samego języka (powszechnie uważanego za martwy¹), a stanem, do którego miało doprowadzić wprowadzenie w życie postulowanych zmian i reform. O ile idea ożywienia łaciny zakończyła się fiaskiem, postulaty związane z reformą dydaktyki przyniosły pewne efekty, samo zaś sformułowanie *żywa łacina* weszło na dobre do użytku i dziś:

- prymarnie stanowi nazwę dla współczesnego aktywnego używania języka łacińskiego (tj. pisania w tym języku utworów literackich, artykułów naukowych, rozmawiania w tym języku, prowadzenia zajęć dydaktycznych etc), a co za tym idzie – sekundarnie – współczesnej formy języka łacińskiego, nowego rejestru tego języka, używanego w w.w. okolicznościach – tj. języka o charakterze sztucznym i konwencjonalnym, zachowującego normy gramatyczne łaciny klasycznej, wzbogaconego jednak o zasób leksemów desygnujących zjawiska współczesne obserwowane;
- stanowi nazwę dla określenia zbioru metod dydaktycznych reprezentujących podejście bezpośrednie (naturalne), zakładających obligatoryjność konwersacji w języku łacińskim podczas nauki; metody te przeciwstawiane są metodzie gramatyczno-tłumaczeniowej (analitycznej), (np. metoda Rouse'a, *Lingua Latina per se illustrata* Orberga, poniekąd *Assimil*).
- bywa stosowane w odniesieniu do wprowadzania konwersacji jako elementu urozmaicającego zajęcia prowadzone metodą gramatyczno-tłumaczeniową, stanowi więc nazwę pewnej kategorii technik dydaktycznych polegających na aktywizacji uczniów i ćwiczeniu gramatyki (tj. morfologii i składni) oraz materiału leksykalnego poprzez konwersacje.

Przez analogię do terminu *żywa łacina*, wykorzystywanego w odniesieniu do metod dydaktycznych, powstał termin *żywa greka*, który należy rozumieć jako wykorzystywanie konwersacji w nauczaniu starożytnej greki (przykładowe podręczniki: *Athenaze*, *Alexandros to hellenikon paidion*, *Polis*).

Więcej na ten temat:

- <https://www.youtube.com/watch?v=dXHh10GNsak> – Marcin Loch „*Żywa łacina* jako metoda dydaktyczna”, referat z konferencji: "Linguarum Antiquarum Colloquia - ALITER DE VETERIBUS", 4 czerwca 2013 r.
- **W. H. S. Jones**, *Via Nova or The Application of the Direct Method to Latin and Greek*, Cambridge 2013 (pierwsze wyd. 1915).
- **Juliusz Krzyżanowski**, *Żywa łacina*, „Prosto z Mostu – tygodnik literacko-artystyczny”, nr 44 (152) niedziela, 26 września 1937, s. 5; *Żywa łacina (system dr. Rouse'a)*, „Przegląd Klasyczny” 1937, III 9-10, ss. 669-680; *W liceum mówimy po łacinie i po grecku*, „Przegląd Klasyczny” 1936, II 7-8, ss. 537-540;
- **Stanisław Lenkowski**, *Uwagi o obecnym programie łaciny*, „Przegląd Klasyczny” 1937, III 9-10, ss. 665-668.
- **Marcin Loch**, *Latine loquor! – czyli żywa łacina jako metoda dydaktyczna*, „Symbolae Philologorum Posnaniensium” XXV/2, 2015, s. 137-151. https://www.academia.edu/26279632/Latine_loquor_-_zywa_lacina_jako_metoda_dydaktyczna_SYMBOLAE_PHILOLOGORUM_POSNANIENSIIUM_XXV_2_2015_137-151
- **Katarzyna Ochman**: Nauczanie łaciny. Immersja czy gramatyka?, „Języki Obce w Szkole”, 3/2014, ss. 54-58. <http://jows.pl/sites/default/files/ochman.pdf>
- **Adam Poznański**, *Recenzja: H.H. Orberg, „Lingua Latina per se illustrata”*, „Classica Wratislaviensia” 29, 2009, s. 145 - 147. <http://cwr.sjof.edu/preview/recenzja-h-h-orberg-lingua-latina-per-se-illustrata-1658>
- **Christophe Rico**, *The Polis Method*, https://www.academia.edu/18712650/The_Polis_Method
- **Wilfried Stroh**: *Latein Sprechen*, „Der Altsprachliche Unterricht” 37,5 (1994).

¹ *Martwość* łaciny wielokrotnie uznawana była za jej olbrzymi walor – niezmienność gramatyczna łaciny czyniła z niej język nie tylko ponadnarodowy, ale ponadczasowy – kto potrafi czytać Cyserona, zrozumie też Petrarke, Kopernika, Newtona i dzieła wielu innych autorów, których dzieła stulecia. To właśnie w takim znaczeniu łacina po raz pierwszy nazwana została *językiem martwym* (*lingua demortua*), cf. A. Fritsch, *Lebendiges Latein – was ist das und wer spricht es?*, w „Plansprachen und ihre Gemeinschaften, Beiträge der 11. Jahrestagung der Gesellschaft für Interlinguistik e.V. 23.-25. November 2001 in Berlin”, Berlin 2002, ss. 53-67. W tym ujęciu *martwość* łaciny nie wyklucza możliwości współczesnego, czynnego posługiwania się tym językiem w mowie i w piśmie, nie ma także związku z istnieniem grupy użytkowników tego języka, dla których byłby on językiem ojczystym przekazywanym drogą naturalną jako *L1*.